

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **M.**, L., M., B., zast. advokátkou J., B., T., proti žalovanému: **S.**, a. s., O., 820 05 B., IČO: X., **o zaplatenie 6.959,63 Eur (209.665,72 Sk)**, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2 Cob 203/05-56, zo dňa 29. júna 2004, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob 203/05-56 zo dňa 29. júna 2004 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislave II rozsudkom č. k. 22 Cb 23/2005-33 zo dňa 18. mája 2005 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 202.695,60 Sk a trovy konania 24.821,-- Sk k rukám právneho zástupcu. Vo zvyšku konanie zastavil.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že návrhom na začatie konania sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu 209.665,72 Sk, titulom poplatku z omeškania v sadzbe 0,1% denne za oneskorené zaplatenie faktúr za lieky a zdravotnícke pomôcky. Podaním zo dňa 08. marca 2005 vzal žalobca v časti 6.970,12 Sk žalobu späť.

Žalovaný nárok neuznal, namietal však, že výška poplatku z omeškania od 01. 06. 2003 do 15. 07. 2004 bola 0,01% denne, pričom poukázal na to, že ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. bolo zrušené zákonom č. 581/2004 Z. z.

Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie a dospel k názoru, že žalovaný nezaplatil faktúry v lehote splatnosti, preto žalobcovi vznikol nárok na poplatok z omeškania podľa

§ 38 ods. 4 zákona 273/1994 Z. z. v znení účinnom do 01. 06. 2003 (0,1 %) vo výške 202.695,60 Sk i napriek zverejnenému Nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 15. júla 2004, podľa ktorého ust. § 38 ods. 4, nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 3, 4 Ústavy SR. Súd prvého stupňa prijal názor, že žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie poplatku z omeškania denne 0,1% aj po 01. júni 2003 s poukazom na ust. § 41a zákona č. 38/1993 Z. z., nakoľko ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. stratilo účinnosť, ale v znení po novele zákonom č. 138/2003 Z. z., ktorým bola sadzba poplatku z omeškania ustanovená vo výške 0,01% denne, teda platí skorší predpis so sadzbou 0,1% denne.

Súd prvého stupňa na základe uvedeného žalobe vyhovel a v späťvzatej časti konanie zastavil.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal trovy konania pozostávajúce z právneho zastúpenia (2 úkony právnej pomoci, DPH a režijný paušál podľa vyhlášok 163/2002 Z. z. a č. 655/2004 Z. z.).

Žalovaný podal proti rozsudku odvolanie podaním zo dňa 19. júla 2005, ktorým sa domáhal zmeny prvostupňového rozhodnutia tak, že žalobcovi bude priznaný poplatok z omeškania za faktúry splatné od 01. 06. 2003 do 15. 07. 2004 vo výške 0,01% resp. zrušenia rozsudku v napadnutej časti, nakoľko nebol nárok správne právne posúdený.

V odôvodnení odvolania uviedol tak, že nesúhlasí s názorom súdu, keď žalobcovi za obdobie od 01. 06. 2003 priznal poplatok z omeškania vo výške 0,1% s poukazom na zákon č. 138/2003 Z. z. účinný od 01. júna 2003, podľa ktorého bolo tiež zmenené ust. § 38 ods. 4 pričom zmena sa týkala percentuálnej výšky poplatku z omeškania, ktorá bola znížená z 0,1 na 0,01% z dlžnej sumy. V tejto súvislosti poukázal na Nález Ústavného súdu SR zo dňa 17. mája 2004, vyhlásený v Zbierke zákonov 15. júla 2004, podľa ktorého ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov, nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 druhá veta v spojení s čl. 13 ods. 3, 4 Ústavy SR. Vzhľadom na čl. 125 ods. 3 Ústavy SR ust. § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení, stratilo účinnosť 15. 07. 2004 a platnosť od 01. 01. 2005 prijatím zákona č. 581/2004 Z. z.

V odvolaní ďalej uviedol, že dve faktúry (VS 2100402682 a 2100402681) boli splatné po dni 15. 07. 2004. Poukázal na § 3 zák. č. 1/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého rozhodnutia Ústavného súdu SR nadobúdajú platnosť dňom ich

vyhlásenia v Zbierke zákonov SR, teda účinky pôsobia len do budúcnosti. Žalobcovi, teda vznikol nárok na poplatok z omeškania, ale len vo výške 0,01% denne z dlžnej sumy od 01. 06. 2003 do 15. 07. 2004.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu poukázal na ust. § 41a zákona č. 38/1993 Z. z., v zmysle ktorého sa stratou účinnosti prípadne platnosti právnych predpisov na základe nálezů Ústavného súdu SR, neobnovuje platnosť predpisov nimi zrušených, ak však išlo len o zmenu alebo doplnenie, platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením. Z tohto žalobca vyvodzuje, že pred novelou zákonom č. 138/2003 Z. z., ktorej § 38 ods. 4 vyhlásil Ústavný súd SR za protiústavný, platil skorší predpis, a to zákon č. 273/1994 Z. z., podľa ktorého poplatok z omeškania bol ustanovený na 0,1% denne. Na svojom nároku z uvedených dôvodov zotrval.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 2 Cob 203/05-56 zo dňa 14. februára 2006 v napadnutej časti rozhodol tak, že rozsudok v časti istiny 35.882,95 Sk potvrdil a v prevyšujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol a trovy prvostupňového konania žalovanému nepriznal.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že predmetom odvolacieho konania bolo zaplatenie poplatku z omeškania, v súvislosti s oneskoreným zaplatením faktúr. Žalobca vyúčtoval poplatky z omeškania podľa § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. v znení účinnom do 31. 05. 2003 vo výške 0,1% denne z dlžnej sumy. Faktúry č. 240604 a 240605 nadobudli splatnosť 22. 10. 2004 a 05. 08. 2004 t. j. po uverejnení Nálezu Ústavného súdu SR v Zbierke zákonov dňa 15. 07. 2004 a ostatné faktúry nadobudli splatnosť od 01. 08. 2003 do 04. 07. 2004 t. j. za účinnosti zákona č. 138/2003 Z. z. V ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z., bola výška poplatku z omeškania za oneskorené zaplatenie faktúry stanovená na 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň, podľa novely zákonom č. 138/2003 Z. z. s účinnosťou od 01. 06. 2003, bola sadzba poplatku z omeškania zmenená na 0,01% denne. Podľa Nálezu Ústavného súdu SR nie je § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v znení zákona č. 138/2004 Z. z. v súlade s čl. 20 ods. 1 veta druhá v spojení s čl. 13 ods. 3, 4 Ústavy SR. Uverejnením Nálezu Ústavného súdu SR v Zbierke zákonov dňa 15. 07. 2004, stratilo ust. § 38 ods. 4 upravujúce poplatok z omeškania na 0,01%, účinnosť. Od nadobudnutia účinnosti zákona č. 138/2003 Z. z. od 01. 06. 2003 do straty účinnosti uvedeného zákonného ustanovenia dňa 15. 07. 2004, bolo predmetné zákonné ustanovenie platné a účinné, teda

žalobcovi vzniklo za obdobie od 01. 06. 2003 do 15. 07. 2004 právo na poplatok z omeškania vo výške 0,01% denne podľa § 38 ods. 4 zák. č. 138/2003 Z. z.

Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne žalobcovi priznal poplatok z omeškania v sadzbe 0,1% denne len za faktúry č. 240604 a č. 240605, nakoľko tieto boli splatné po 15. 07. 2004. Nesprávne však právne posúdil výšku priznaného poplatku za omeškanie vo výške 0,1% v období od 01. 06. 2003 do 15. 07. 2004, nakoľko za toto obdobie mu vzniklo právo na poplatok z omeškania vo výške 0,01%.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti priznanej istiny vo výške 35.882,95 Sk podľa § 219 O. s. p. potvrdil a vo zvyšnej napadnutej časti podľa § 220 ods. 1 O. s. p. zmenil tak, že návrh zamietol.

O trovách prvostupňového konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O. s. p. a podľa § 142 ods. 3 O. s. p. rozhodol tak, že ich žalovanému nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 3 O. s. p. tak, že ich žalovanému nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli.

Žalobca podal proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie v zákonnej lehote podaním zo dňa 31. marca 2006.

V odôvodnení dovolania uviedol, že s argumentami odvolacieho súdu nesúhlasí z dôvodu, že § 38 ods. 4 zák. č. 138/2003 Z. z. stratil účinnosť 15. 07. 2004, v dôsledku vydaného nálezu Ústavného súdu SR. V tejto súvislosti poukázal na § 41a ods. 1, 2, 3 zákona č. 38/1993 Z.z., z ktorého dovodil, že stratou účinnosti prípadne platnosti právnych predpisov na základe nálezov Ústavného súdu SR, sa neobnovuje platnosť právnych predpisov nimi zrušených, ak však išlo len o ich zmenu alebo doplnenie, platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením.

Žalobca ďalej uviedol, že výška poplatku za omeškanie 0,1% v pôvodnom znení nikto na Ústavnom súde SR nenapadol pre nesúlad s Ústavou SR, napadnuté bolo práve ustanovenie novely § 38 ods. 4 zákonom č. 138/2003 Z. z., ktorým došlo k zmene sadzby

poplatku z omeškania na 0,01% denne od 01. 06. 2003. Práve toto zmenené ustanovenie bolo predmetom konania o súlade právnych predpisov pred Ústavným súdom SR.

Považuje za neopodstatnené tvrdenie, že by § 38 ods. 4 bol neúčinný a neplatný, neúčinná a neplatná je len jeho novelizácia. Zastáva názor, že platí pôvodné znenie § 38 ods. 4 ustanovené zákonom č. 273/1994 Z. z. so sadzbou poplatku z omeškania vo výške 0,1% denne. Z uvedených dôvodov navrhol rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd správne rozhodol, keď rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil a návrh zamietol, pretože napadnutý rozsudok vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, hoci skutkový stav bol zistený správne.

Poukázal na to, že zákonom č. 138/2003 Z. z. bol novelizovaný § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. tak, že došlo k zníženiu sadzby poplatku z omeškania z 0,1% denne na 0,01% denne, pričom účinnosť novela nadobudla dňom 01. 06. 2003, teda od tohto dátumu mohol byť účtovaný poplatok z omeškania len vo výške 0,01% denne. Dňom vyhlásenia Nálezu Ústavného súdu SR v zbierke zákonov t. j. 15. 07. 2004 stratilo novelizované ustanovenie účinnosť podľa čl. 125 ods. 3 Ústavy SR a dňa 15. 01. 2005 márne uplynula 6-mesačná lehota, v ktorej mala NR SR uviesť ust. § 38 ods. 4 zákona do súladu s Ústavou SR, čím ustanovenie stratilo platnosť. Poukázal i na ust. § 3 zákona č. 1/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého rozhodnutia Ústavného súdu SR, o nesúlade medzi právnymi predpismi nadobúdajú platnosť dňom ich vyhlásenia v Zbierke zákonov t. j. účinky nálezu môžu pôsobiť len do budúcnosti.

Nález Ústavného súdu má len ten právny význam, že po jeho vyhlásení nemožno aplikovať ust. § 38 ods. 4 zákona v znení 138/2003 Z. z., ale v znení predchádzajúcom, pričom ide o hmotno-právny význam t. j. ak by omeškanie vzniklo po vydaní Nálezu ÚS SR, tak by sa aplikovala právna norma platná pred účinnosťou zákona č. 138/2003 Z. z.

Navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť a dovolateľovi trovy dovolacieho konania nepriznať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 12. júna 2007 č. k. 4 Obdo 14/2006-80 tak, že dovolanie zamietol. Žalobkyňa proti rozhodnutiu dovolacieho súdu podala sťažnosť na Ústavný súd SR, ktorý napadnutý rozsudok dovolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení v znení novelizácie zákonom č. 138/2003 Z. z. v čase rozhodovania odvolacím súdom nebol platný ani účinný t. j. nebol súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, preto uvedené ustanovenie nemohli súdy aplikovať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1) v novom konaní po zistení, že dovolanie bolo účastníkom podané včas (§ 240 ods. 1) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Predmetom dovolacieho konania je dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola časť jeho žaloby zamietnutá.

Predmetom konania je právo žalobcu na poplatok z omeškania za oneskorené zaplatenie ceny za poskytnutú zdravotnú starostlivosť podľa § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov o zdravotnej starostlivosti, vo výške 0,1% denne z dlžnej sumy.

Podľa § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z., pri nedodržaní lehoty splatnosti, môže uplatniť zdravotnícke zariadenie voči príslušnej zdravotnej poisťovni poplatok z omeškania vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. Novelou zákonom č. 138/2003 Z. z. došlo k zmene znenia ust. § 38 ods. 4 v časti výšky poplatku z omeškania z 0,1% denne na 0,01% denne. V priebehu prvostupňového aj odvolacieho konania nebolo spochybnené omeškanie žalovaného, sporná zostala len otázka, v akej výške žalobcovi nárok na poplatok z omeškania za obdobie od 01. 06. 2003 (účinnosť zákona č. 138/2003 Z. z.) do 15. 07. 2004 (zverejnenie Nálezu ÚS SR o nesúlade predpisu z Ústavou SR) vznikol.

Dovolací súd v novom konaní preskúmal vec a dospel k záveru, že právny názor vyslovený odvolacím súdom, nie je vecne správny s prihliadnutím na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III.ÚS 2/08-24 v spojení s uznesením Ústavného súdu Slovenskej

republiky PLz. ÚS 1006 (zjednocujúce stanovisko odchylných právnych názorov senátov ÚS SR) prijal k výkladu ustanovenia § 38 ods. 4 č. 273/1994 Z. z. v spojení so zákonom č. 138/2003 Z. z. zjednocujúce stanovisko. Hmotnoprávne účinky nálezu ÚS SR č. k. PL.ÚS 38/03-89 o nesúlade § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v znení zákona č. 138/2003 Z. z. s čl.20 ods. 1 veta druhá v spojení s čl. 13 ods. 3, 4 Ústavy SR, ktorý bol uverejnený pred právoplatným skončením konania pred všeobecným súdom v zbierke zákonov dňa 15. júla 2004, a v ktorom sa mal aplikovať § 38 ods. 4 v znení zák.č. 138/2003 Z. z., nastali pre všetkých účastníkov tohoto konania následky ex tunc.

V predmetnej veci odvolací súd rozhodoval v čase, keď ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. v znení zákona č. 138/2003 Z. z. nebolo platné, teda nebolo súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, preto súd nemohol toto ustanovenie pri rozhodovaní aplikovať. V čase rozhodovania platilo skoršie znenie ust. § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. t. j. pred nadobudnutím platnosti a účinnosti zákona č. 138/2004 Z. z., ktoré ustanovovalo poplatok z omeškania vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý deň omeškania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dovolacom konaní dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti, nie je v súlade s právnym predpisom, preto rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti podľa § 243b ods. 1, 4 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne i o trovách konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 12. novembra 2009

JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková